

Społeczności osadzone w mobilności: uchodźcy, migranci i turyści w Indiach. Ku niesedentarystycznej antropologii

Społeczności osadzone w mobilności: uchodźcy, migranci i turyści w Indiach. Ku niesedentarystycznej antropologii

Przydatne informacje

Nazwa Programu: FUGA

Źródło Finansowania: [Narodowe Centrum Nauki](#) [1]

Nr grantu: 2016/20/S/HS3/00085

Nr wewnętrzny UW: Gr-5319

Nr umowy: UMO-2016/20/S/HS3/00085

Kierownik grantu: dr Natalia Bloch

Wysokość dofinansowania: 465 185 PLN

Termin rozpoczęcia: 01-12-2016

Termin zakończenia: 30-11-2019

Mobilność ludzka i związana z nią wielokulturowość, pod wpływem tzw. kryzysu uchodźczego w Europie, znalazły się w centrum pewnej emocji debaty publicznej, w której co rusz przywoływane są rozmaite naukowe autorytety. Zjawiska te jednak są z reguły analizowane z osiedleczego i europocentrycznego punktu widzenia. Prezentowany projekt – realizowany w dwóch indyjskich wielokulturowych społecznościach, powstałych i funkcjonujących w następczynie mobilności – postuluje „umobilnienie” metodologii przez zakwestionowanie perspektywy, w której osiedleczość traktowana jest jako punkt odniesienia w badaniach nad kulturami i tożsamościami. Optyka sedentarystyczna sprawia bowiem, że ludzie przemieszczający się jawią się jako osoby „nie na miejscu”, które muszą zostać poddane ponownemu „zakorzenieniu”. Drugim ważnym elementem niniejszego projektu jest wyjście poza schematyczne myślenie o mobilności, prowadzące do postrzegania uchodźców i migrantów jako tych, którzy

Na skróty

- [Dziury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

forsują bramy sytyj Północy, a turystów jako zamożnych „odkrywców” egzotycznego, biednego Południa. Badania prowadzone przy użyciu niesedentarystycznej perspektywy w pozaeuropejskim kontekście pozwolą poddać konstruktywnej krytyce przyjmowane w Europie, czyżto dogmatycznie, założenia dotyczące takich idei, jak multikulturalizm, integracja czy asymilacja.

Dharamsala i Hampi – dwie niewielkie społeczności objęte badaniami – dzieli odległość 2,5 tysiąca kilometrów, ale czy wiele. Obie powstały w następstwie mobilności zaledwie kilkadziesiąt lat temu: pierwsza wskutek napływu uchodźców z Tybetu, druga za sprawą migrantów zmuszonych przez suszę do opuszczenia rodzinnych wiosek. Obie zmagają się z kwestionowaniem prawa ich członków do zajmowanej ziemi i grożą wysiedleć (aktualnie realizowane w Hampi). Obie przyciągają turystów: Dharamsala słynie z Dalajlamy i buddyzmu, i jest *de facto* obozem uchodźców, który stał się atrakcją turystyczną, podczas gdy Hampi to wciąż to miejsce hinduizmu rozsławione przez hippisów i markę światowego Dziedzictwa UNESCO. Niskobudżetowy ruch turystyczny, który stanowi główne źródło utrzymania obu miejscowości, jest w dużej mierze „obsługiwany” przez stale napływających migrantów i uchodźców. W efekcie, społeczności Dharamsali i Hampi tworzą Tybetańczyki (uchodźcy z Tybetu oraz potomkowie osiadłych w Indiach transgranicznych kupców i pielgrzymów), Nepalczycy (w tym potomkowie Gurkhów służących w kolonialnej armii), Radżastaniezy, Kaszmirczycy, nomadyczna koczownicza grupa Lambani czy pasterska grupa Gaddi, jak i przedstawiciele tzw. globalnej Północy. Wiele z tych osób wraz ze zmianą sezonów przemieszcza się pomiędzy północ a południem Indii, w tym pomiędzy Dharamsalą a Hampi.

Długookresowe etnograficzne badania terenowe realizowane w tak bardzo zróżnicowanych pod względem narodowym, etnicznym, społecznym, religijnym i językowym społecznościach stwarzają możliwość, by lepiej poznać mechanizmy koegzystencji ludzi w sytuacji płynącej wielokulturowości, gdy nie jest możliwe odwołanie się do wspólnej przeszłości czy wielowiekowych związków z miejscem. Społeczności osadzone w mobilności, w których trudno określić, kto jest „tutejszy”, zmuszają nas do przewartościowania postrzegania procesów adaptacyjnych. Prowokują te pytania, z kim bądź z czym w obliczu takiej złożoności przybysz miałby się integrować; co scala takie społeczności i jak kształtują się w ich obrębie wzajemne relacje (władzy, biznesowe, sędziackie, intymne); wreszcie, czy oraz na jakim tle dochodzi do konfliktów i jak są one załatwywane.

Prezentowane badania, dzięki zerwaniu z perspektywą sedentarystyczną, pozwalają rzucić nowe światło na zagadnienia tożsamości narodowej i etnicznej, legitymizowania prawa do ziemi, (nie)możliwości współistnienia różnych kultur czy „naturalności” granic między ludźmi. Są również propozycją jednoczesnego spojrzenia na zjawiska uchodźstwa, migracji i turystyki, zwykle rozpatrywane przez badaczy odrębnie i odmiennie wartościowane, choć zgodnie przeciwstawiane osiedleniu, nieruchomemu społeczeństwu przyjmującemu. W praktyce te różne formy ludzkiej mobilności często nakładają się na siebie, a ich granice definicyjne są płynne. Kaszmirski sprzedawca tybetańskiego rzemiosła wytwarzanego w Nepalu, który zbiegł do Dharamsali przed przemoc polityczną w indyjskim Kaszmirze, jest bowiem jednocześnie migrantem zarobkowym i uchodźcą wewnętrznym. Nepalczyk prowadzący wioskę restauracji w Hampi, który uciekł do Indii przed biedą i rekrutacją do maoistowskiej partyzantki, jest zarazem migrantem politycznym i ekonomicznym. Gdzie zatem przebiega granica między mobilnością dobrowolną a przymusową? A czy da się tak granicę wyznaczyć między czasem wolnym a pracą? Kim jest Kanadyjczyk, który przez kilka miesięcy pracuje jako wolontariusz w tybetańskiej organizacji pozarządowej – turysta czy już migrantem? Jakże uzasadnione ma rozróżnienie migracji krajowych od zagranicznych? Nepalczyk zatrudniony jako pomoc kuchenna w Dharamsali, znajduje się w tym samym synkretycznym, buddyjsko-hindujskim obszarze kulturowym, z którego pochodzi, podczas gdy muzumanina z Radżastanu handlująca biżuterią w tym samym miejscu hinduizmu Hampi, dzieli od rodaków wyznanie, język i zwyczaje. Gdzie jest dom takiego Radżastanieza, który pięć miesięcy w roku spędza w Hampi, a kolejne pięć w Dharamsali? Płynność tych granic podważa uważane za fundamentalne rozróżnienia osiedleńców w mobilności, ludności rdzennej od napływowej czy „gospodarzy” od „gości”.

Adres URL źródła: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/instytut/badania/granty/spolecznosci-osadzone-w-mobilnosci-uchodzcy-migranci-i-turysci-w-indiach-ku>

Odniesienia

[1] <https://www.ncn.gov.pl/>